

KARTA MODUŁU / KARTA PRZEDMIOTU

Kod modułu	
Nazwa modułu	Roboty mobilne
Nazwa modułu w języku angielskim	Mobile robots
Obowiązuje od roku akademickiego	2013/2014

A. USYTUOWANIE MODUŁU W SYSTEMIE STUDIÓW

Kierunek studiów	Automatyka i Robotyka
Poziom kształcenia	I stopień <i>(I stopień / II stopień)</i>
Profil studiów	ogólnoakademicki <i>(ogólno akademicki / praktyczny)</i>
Forma i tryb prowadzenia studiów	stacjonarne <i>(stacjonarne / niestacjonarne)</i>
Specjalność	Sterowanie Obiektami Mobilnymi
Jednostka prowadząca moduł	Katedra Technik Komputerowych i Uzbrojenia
Koordinator modułu	dr hab. inż. Zbigniew Dziopa prof. PŚk.
Zatwierdził:	

B. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA PRZEDMIOTU

Przynależność do grupy/bloku przedmiotów	kierunkowy <i>(podstawowy / kierunkowy / inny HES)</i>
Status modułu	obowiązkowy <i>(obowiązkowy / nieobowiązkowy)</i>
Język prowadzenia zajęć	polski
Usytuowanie modułu w planie studiów - semestr	semestr szósty
Usytuowanie realizacji przedmiotu w roku akademickim	semestr letni <i>(semestr zimowy / letni)</i>
Wymagania wstępne	teoria drgań, automatyka, informatyka <i>(kody modułów / nazwy modułów)</i>
Egzamin	nie <i>(tak / nie)</i>
Liczba punktów ECTS	6

Forma prowadzenia zajęć	wykład	ćwiczenia	laboratorium	projekt	Inne
w semestrze	30	15	15		

C. EFEKTY KSZTAŁCENIA I METODY SPRAWDZANIA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA

Cel modułu	<p>Tematyka modułu obejmuje zagadnienia związane z dynamiką i sterowaniem obiektów mobilnych.</p> <p>Celem modułu jest zapoznanie studenta z ogólnymi zasadami modelowania, zastosowania oraz analizy cyfrowej mobilnych układów mechanicznych.</p>
-------------------	---

Symbol efektu	Efekty kształcenia	Forma prowadzenia zajęć (w/ć/l/p/inne)	odniesienie do efektów kierunkowych	odniesienie do efektów obszarowych
W_01	Ma podstawową wiedzę na temat źródeł, przyczyny i skutków powstawania zaburzeń w układzie oraz modelowania ich skutków.	Wykład	K_W02	T1A_W01
W_02	Posiada podstawową wiedzę na temat zastosowania równań Lagrange'a II-go rodzaju do wyprowadzenia równań opisujących ruch układu mechanicznego oraz metod rozwiązywania równań.	Wykład Laboratoria	K_W02	T1A_W01
W_03	Dysponuje podstawową wiedzą na temat analizy ruchu zaburzonego w dziedzinie czasu i w dziedzinie częstotliwości.	Wykład Laboratoria Ćwiczenia	K_W02 KS_W02_SOM	T1A_W01 T1A_W02 T1A_W04
W_04	Posiada podstawową wiedzę na temat celów, zadań oraz skuteczności sterowania zaburzeniami.	Wykład Laboratoria	KS_W03_SOM	T1A_W02 T1A_W03 T1A_W05
W_05	Posiada wiedzę na temat podstawowych komponentów, konstrukcji, zasady działania oraz programowania robotów mobilnych.	Laboratoria	K_W19 KS_W01_SOM KS_W03_SOM	T1A_W02 T1A_W03 T1A_W04 T1A_W05
W_06	Dysponuje podstawową wiedzą na temat pasywnych, aktywnych, semiaktywnych i hybrydowych układów wibroizolacji.	Wykład	KS_W02_SOM	T1A_W03
U_01	Potrafi wyprowadzić równania ruchu oraz określić związki kinematyczne dla wybranego robota mobilnego.	Wykład Laboratoria Ćwiczenia	K_U09 KS_U02_SOM	T1A_U09 InzA_U02 T1A_U08 T1A_U09 InzA_U02
U_02	Potrafi modelować, rozwiązywać i analizować problemy związane z redukcją zaburzeń układów fizycznych.	Wykład Laboratoria Ćwiczenia	KS_U02_SOM	T1A_U08 T1A_U09 InzA_U02
U_03	Potrafi programować roboty mobilne do wykonywania założonego zadania z wykorzystaniem odpowiednich komponentów.	Laboratoria	K_U18 K_U30 KS_U01_SOM	T1A_U07 T1A_U14 T1A_U16 InzA_U06 InzA_U08
U_04	Potrafi rozwiązywać zadanie proste i odwrotne mechaniki dla wybranej grupy robotów mobilnych	Ćwiczenia	K_U13 KS_U02_SOM	T1A_U07 T1A_U08 T1A_U09 InzA_U01 InzA_U02
K_01	Rozumie potrzebę doksztalcania się i podnoszenia swoich kompetencji zawodowych w zakresie robotów mobilnych.	Wykład Laboratoria Ćwiczenia	K_K01	T1A_K01

K_02	Ma świadomość ważności i rozumie aspekty oraz skutki działalności w obszarze robotów mobilnych.	Wykład Laboratoria Ćwiczenia	K_K02	T1A_K02 InzA_K01
------	---	------------------------------------	-------	---------------------

Treści kształcenia:

1. Treści kształcenia w zakresie wykładu

Nr wykładu	Treści kształcenia	Odniesienie do efektów kształcenia dla modułu
1	Wprowadzenie Przedmiot roboty mobilne. Elementy historii oręża oraz systematycznych badań naukowych pod kątem bezpieczeństwa czynnego i biernego. Źródła, przyczyny i skutki powstawania zaburzeń. Ruch zaburzony jako zjawisko fizyczne podlegające modelowaniu.	W_01
2	Formułowanie modelu fizycznego i charakterystyka układów odniesienia Modelowanie robota na przykładzie pojazdu kołowego. Układy współrzędnych stosowane do opisu ruchu obiektów mobilnych, kąty Bryanta. Sposób budowania i wykorzystania tablicy kosinusów kierunkowych.	W_01 U_02
3	Metoda wyprowadzania równań opisujących ruch robota Zastosowanie równań Lagrange'a II-go rodzaju do wyprowadzenia równań opisujących ruch układu mechanicznego. Więzy kinematyczne i związki kinematyczne prędkości liniowej i kątowej. Osobliwości dokonanych przekształceń. Współrzędne niezależne.	W_02 U_01
4	Energia kinetyczna i potencjalna układu Wyprowadzenie zależności określających siły bezwładności oraz siły potencjalne działające na układ.	W_02 U_01 U_02
5	Siły zewnętrzne działające na układ Określenie sił niepotencjalnych działających na układ.	W_02 U_01 U_02
6	Równania ruchu i równania równowagi statycznej Równania opisujące ruch układu mechanicznego. Zapoznanie z metodą Eulera i Runge-Kutty IV-go rzędu i ich zastosowanie do rozwiązywania równań ruchu. Przykłady programów komputerowych w języku wyższego poziomu lub w środowisku SciLaba.	W_04 U_01 U_02
7	Elementy klasycznej analizy ruchu zaburzonego układów liniowych Analiza ruchu zaburzonego w dziedzinie czasu na podstawie estymatorów: wartość przeciętna, rozstęp, odchylenie standardowe. Przykłady programów komputerowych w języku wyższego poziomu lub w środowisku SciLaba.	W_01 W_03 U_01
8	Elementy klasycznej analizy ruchu zaburzonego układów liniowych c.d. Analiza ruchu zaburzonego w dziedzinie czasu na podstawie estymatorów: wartość przeciętna, rozstęp, odchylenie standardowe. Przykłady programów komputerowych w języku wyższego poziomu lub w środowisku SciLaba	W_01 W_03 U_01
9	Elementy widmowej analizy ruchu zaburzonego układów liniowych Analiza ruchu zaburzonego w dziedzinie częstotliwości na podstawie otrzymanego widma. Przykłady programów komputerowych w języku	W_01 W_03 U_01

	wyższego poziomu lub w środowisku SciLaba.	
10	Elementy widmowej analizy ruchu zaburzonego układów liniowych c.d Analiza ruchu zaburzonego w dziedzinie częstotliwości na podstawie otrzymanego widma. Przykłady programów komputerowych w języku wyższego poziomu lub w środowisku SciLaba.	W_01 W_03 U_01
11	Przyczyny sterowania zaburzeniami Cele oraz zadania sterowania zaburzeniami. Skuteczność wibroizolacji urządzeń technicznych w przypadku układów siłowych i układów przemieszczeniowych. Klasyfikacja układów redukujących zaburzenia.	W_01 W_04 U_02
12	Metody pasywne redukcji zaburzeń Metody zapewniające efektywność realizacji ruchu podstawowego. Ograniczenia i zalety układów pasywnych. Dobór parametrów wibroizolacji. Przykłady programów komputerowych w języku wyższego poziomu lub w środowisku SciLaba.	W_03 U_02
13	Metody pasywne redukcji zaburzeń c.d. Metody zapewniające efektywność realizacji ruchu podstawowego. Ograniczenia i zalety układów pasywnych. Dobór parametrów wibroizolacji. Przykłady programów komputerowych w języku wyższego poziomu lub w środowisku SciLaba.	W_03 U_02
14	Sterowane układy wibroizolacji Struktura sterowanego układu redukującego zaburzenia. Układy aktywne i semiaktywne. Przykłady programów komputerowych w języku wyższego poziomu lub w środowisku SciLaba.	W_06
15	Sterowane układy wibroizolacji c.d. Układy hybrydowe. Przykłady programów komputerowych w języku wyższego poziomu lub w środowisku SciLaba.	W_06
16	Zaliczenie	

2. Treści kształcenia w zakresie ćwiczeń

Nr zajęć ćwicz.	Treści kształcenia	Odniesienie do efektów kształcenia dla modułu
1	Kinematyka robotów mobilnych Zadania dotyczące zagadnienia kinematyki robotów o strukturze szeregowej i równoległej. Analiza zadania prostego i odwrotnego mechaniki dla przyjętej konfiguracji robota mobilnego.	W_01 W_02 U_01 U_04
2	Równania ruchu i równania równowagi statycznej Wyprowadzenie równań ruchu dla przykładowych robotów mobilnych w inercyjnym układzie ziemskim topocentrycznym.	W_01 W_02 U_01
3	Analiza ruchu robotów mobilnych Wyznaczenie przebiegu zmienności w czasie wielkości kinematycznych charakteryzujących ruch robota mobilnego.	W_01 W_02 U_01 U_04
4	Elementy klasycznej analizy ruchu zaburzonego	W_01 W_03

	Analiza ruchu zaburzonego w dziedzinie czasu dla wybranej klasy robotów mobilnych.	U_02
5	Elementy widmowej analizy ruchu zaburzonego Analiza ruchu zaburzonego w dziedzinie częstotliwości dla wybranej klasy robotów mobilnych.	W_01 W_03 U_02
6	Analiza układów z pasywną redukcją zaburzeń Analiza metod zapewniających efektywność realizacji ruchu podstawowego pomimo istniejących zaburzeń.	W_01 W_06 U_02
7	Analiza sterowanych układów wibroizolacji Analiza układów aktywnych, semiaktywnych i hybrydowych.	W_01 W_06 U_02
8	Zaliczenie na podstawie opracowań	

3. Charakterystyka zadań laboratoryjnych

Nr projektu	Charakterystyka zadania	Odniesienie do efektów kształcenia dla modułu
1	Badania empiryczne ruchu robota Zapoznanie się z podstawowymi komponentami robota mobilnego. Opracowanie i uruchomienie programu do poruszania robotem mobilnym.	W_05 U_03
2	Badania empiryczne ruchu robota c.d. Opracowanie oraz uruchomienie programu do śledzenia i realizacji przez robota zadanej trajektorii. Zdalne sterowanie robotem.	W_05 U_03
3	Badania empiryczne ruchu robota c.d. Charakterystyka czujników służących do wykrywania przeszkód przez robota. Opracowanie oraz uruchomienie programu realizującego przez robota zadany tor z uwzględnieniem omijania przeszkód.	W_05 U_03
4	Badania empiryczne ruchu robota c.d. Charakterystyka modułów służących do wyznaczania położenia robota mobilnego. Opracowanie programu stabilizującego platformę zamontowaną na robocie mobilnym.	W_05 U_03
5	Badania empiryczne ruchu obiektu kołowego Wyznaczenie przebiegu zmienności w czasie wielkości kinematycznych charakteryzujących ruch elementów obiektu kołowego na podstawie analizy obrazu uzyskanego przy wykorzystaniu szybkiej kamery cyfrowej Phantom v9.1. Wyznaczenie wartości parametrów charakteryzujących obiekt kołowy. Opracowanie modelu fizycznego i matematycznego ruchu obiektu kołowego.	W_02 W_03 U_02
6	Badania ruchu obiektu kołowego c.d. Sformułowanie programu służącego do symulacji komputerowej ruchu obiektu kołowego w języku wyższego poziomu lub w środowisku SciLaba. Wyznaczenie przebiegu zmienności w czasie wielkości kinematycznych charakteryzujących ruch elementów modelu obiektu kołowego. Identyfikacja opracowanego modelu obiektu kołowego.	W_04 U_01 U_02
7	Analiza ruchu obiektu kołowego c.d. Analiza ruchu obiektu kołowego w dziedzinie czasu i w dziedzinie częstotliwości. Wykorzystanie do analizy ruchu obiektu kołowego programów	W_03 U_01 U_02

	komputerowych sformułowanych w języku wyższego poziomu lub w środowisku SciLaba.	
8	Zaliczenie na podstawie sprawozdań	

Metody sprawdzania efektów kształcenia

Symbol efektu	Metody sprawdzania efektów kształcenia (sposób sprawdzenia, w tym dla umiejętności – odwołanie do konkretnych zadań projektowych, laboratoryjnych, itp.)
W_01	Zaliczenie wykładu w formie pisemnej
W_02	Zaliczenie wykładu w formie pisemnej Zaliczenie laboratoriów na podstawie sprawozdania
W_03	Zaliczenie wykładu w formie pisemnej Zaliczenie ćwiczeń na podstawie opracowań wybranych zagadnień Zaliczenie laboratoriów na podstawie sprawozdania
W_04	Zaliczenie wykładu w formie pisemnej Zaliczenie laboratoriów na podstawie sprawozdania
W_05	Zaliczenie laboratoriów na podstawie sprawozdania
W_06	Zaliczenie wykładu w formie pisemnej
U_01	Zaliczenie wykładu w formie pisemnej Zaliczenie ćwiczeń na podstawie opracowań wybranych zagadnień Zaliczenie laboratoriów na podstawie sprawozdań
U_02	Zaliczenie wykładu w formie pisemnej Zaliczenie ćwiczeń na podstawie opracowań wybranych zagadnień Zaliczenie laboratoriów na podstawie sprawozdania
U_03	Zaliczenie laboratoriów na podstawie sprawozdania
U_04	Zaliczenie ćwiczeń na podstawie opracowań wybranych zagadnień
K_01	Obserwacja postawy studenta podczas zajęć dydaktycznych, dyskusja podczas laboratorium i ćwiczeń.
K_02	Obserwacja postawy studenta podczas zajęć dydaktycznych, dyskusja podczas laboratorium i ćwiczeń.

D. NAKŁAD PRACY STUDENTA

Bilans punktów ECTS		
	Rodzaj aktywności	obciążenie studenta
1	Udział w wykładach	30 godzin
2	Udział w ćwiczeniach	15 godzin

3	Udział w laboratoriach	15 godzin
4	Udział w konsultacjach (2-3 razy w semestrze)	15 godzin
5	Udział w zajęciach projektowych	
6	Konsultacje projektowe	
7	Udział w egzaminie	
8		
9	Liczba godzin realizowanych przy bezpośrednim udziale nauczyciela akademickiego	75 godzin <i>(suma)</i>
10	Liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego <i>(1 punkt ECTS=25-30 godzin obciążenia studenta)</i>	3 ECTS
11	Samodzielne studiowanie tematyki wykładów	15 godzin
12	Samodzielne przygotowanie się do ćwiczeń	20 godzin
13	Samodzielne przygotowanie się do kolokwium	10 godzin
14	Samodzielne przygotowanie się do laboratoriów	15 godzin
15	Wykonanie sprawozdań	15 godzin
15	Przygotowanie do kolokwium końcowego z laboratorium	
17	Wykonanie projektu lub dokumentacji	
18	Przygotowanie do egzaminu	
19		
20	Liczba godzin samodzielnej pracy studenta	75 godzin <i>(suma)</i>
21	Liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje w ramach samodzielnej pracy <i>(1 punkt ECTS=25-30 godzin obciążenia studenta)</i>	3 ECTS
22	Sumaryczne obciążenie pracą studenta	150 godzin
23	Punkty ECTS za moduł <i>1 punkt ECTS=25-30 godzin obciążenia studenta</i>	6 ECTS
24	Nakład pracy związany z zajęciami o charakterze praktycznym <i>Suma godzin związanych z zajęciami praktycznymi</i>	105 godzin
25	Liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje w ramach zajęć o charakterze praktycznym <i>1 punkt ECTS=25-30 godzin obciążenia studenta</i>	4,3 ECTS

E. LITERATURA

Wykaz literatury	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bogusz W.: Stateczność techniczna. Instytut Podstawowych Problemów Techniki PAN, Warszawa 1972 2. Engel Z.: Ochrona środowiska przed drganiami i hałasem. PWN, Warszawa 1993 3. Engel Z., Nizioł J.: Perspektywy rozwoju aktywnych metod redukcji hałasu i wibracji. Metody Aktywne Redukcji Drgań i Hałasu, Kraków-Zakopane 1995, s.11-24 4. Engel Z., Kowal J.: Sterowanie procesami wibroakustycznymi. Wydawnictwo AGH, Kraków 1995 5. Fortuna Z., Macukow B., Wąsowski J.: Metody numeryczne. Wydawnictwo Naukowo-Techniczne, Warszawa 1993 6. Giergiel J.: Tłumienie drgań mechanicznych. Skrypt nr 920, Wydawnictwo AGH, Kraków 1984 7. Inman D.J.: Vibration with Control. John Wiley & Sons, The Atrium, Southern Gate, Chichester, West Sussex PO19 8SQ, England 2006
------------------	---

	<ol style="list-style-type: none"> 8. Kaczorek T, Dzieliński A., Dąbrowski W., Łopatka R.: Podstawy teorii sterowania. WNT, Warszawa 2006 9. Kowal J.: Sterowanie drganiami. Gutenberg, Kraków 1996, ISBN 83-86310-06-5, s 180 10. Kruszewski J., Wittbrodt E.: Drgania układów mechanicznych w ujęciu komputerowym, tom I Zagadnienia liniowe i tom II Zagadnienia wybrane. Wydawnictwo Naukowo-Techniczne, Warszawa 1992 i 1993 11. Książek M.: Modelowanie i optymalizacja układu człowiek – wibroizolator – maszyna. Mechanika, Monografia 244, Politechnika Krakowska, Kraków 1999 12. De Silva C.W.: Vibration Fundamentals and Practice. Taylor & Francis Group, Boca Raton, London, New York, 2007 13. Świder J. (pod redakcją), Kaźmierczak J. (pod redakcją): Wspomaganie konstruowania układów redukcji drgań i hałasu maszyn, część I – Układy redukcji drgań, część II – Układy redukcji hałasu, WNT, Warszawa 2001 14. Uhl T., Salamon T.: Synteza sterowania aktywnym układem redukcji drgań, Metody Aktywne Redukcji Drgań i Hałasu, Kraków-Krynica 1999, s.221-228
Witryna WWW modułu/przedmiotu	